

СИНКРЕТИЧНІ НАПІВСКЛАДНІ РЕЧЕННЯ З ОДНОРІДНИМИ ПРЕДИКАТИВАМИ

Реферат. Статтю присвячено дослідженню синкретичних напівскладних речень з однорідними предикативами як репрезентантів різнорангового синкретизму в площині протиставлення «просте речення // складне речення». Проаналізовано специфіку конструкцій із кількома предикативами, умотивовано логічність їх кваліфікації як синкретичних утворень, що формально тяжіють до простих, а семантично є складними, з'ясовано ступінь вияву в них диференційних ознак обох типів речень. Виокремлено чинники, що визначають місце цих конструкцій у зоні перехідності: особливості семантики (спільність лексичного значення, співвідношення «основна дія та її тло», тотожність семантики, спричинена повторенням дієслова); граматична специфіка (єдність граматичного значення, видо-часові форми дієслів-присудків); особливості синтаксичного зв'язку (тип зв'язку, урахування сполучних засобів, специфіка компонентів, поєднаних сурядним зв'язком); синтаксичні умови функціонування (поширеність другорядними членами речення, наявність спільних членів речення); можливі трансформації. Описано спільносуб'єктні конструкції з кількома присудками та односкладні речення з кількома головними членами.

Ключові слова: синкретизм, різноранговий синкретизм, репрезентанти опозиції «просте речення // складне речення», напівскладні речення, однорідні предикативи.

Постановка проблеми. Різнорангову синхронну перехідність демонструють конструкції, у яких синтезовано диференційні ознаки синтаксичних одиниць різних рангів: простого і складного речень, речення і тексту.

На підставі наявності додаткової предикації в простих ускладнених реченнях логічно констатувати їхній перехідний статус загалом. На дослідницьку увагу заслуговують синтаксичні одиниці – репрезентанти опозиції «просте речення // складне речення», перехідність яких представлена особливо виразно: перехідні речення з підрядними сполучниками та спільносуб'єктні речення з кількома присудками і головними членами односкладних речень.

Аналіз останніх досліджень і публікацій. Кваліфікація деяких синтаксичних одиниць як перехідних умотивована різними чинниками, зокрема, на думку Г. Ф. Гаврилової, нечіткістю, розмитістю сформульованого в науці поняття тієї одиниці, на належність до якої претендує певна структура (синтаксема), або ж нечіткістю, розмитістю ознак, що характеризують це поняття. Труднощі розрізнення простого ускладненого та складного речень зумовлені передусім неоднозначністю, розмитістю трактування однієї з найістотніших ознак речення – предикативності [7, с. 4].

Загальновідомо, що критерієм розмежування простого і складного речень слугує монопредикативність першого й поліпредикативність другого, однак це стосується лише елементарного простого речення. Просте ускладнене речення являє собою особливий структурний тип, що поєднує ознаки простого і складного речень, тобто це монопредикативна структура з явищами поліпредикації. На думку М. О. Вінтоніва, поділ монособ'єктних конструкцій на поліпредикативні й поліпредикатні цілком виправданий і відповідає відображенню в мові певного позалінгвального змісту: мовна диференціація таких структур впливає з їхніх розбіжностей в аспекті лексичних, морфологічних та синтаксичних ознак. Оперування цими особливостями дає змогу розмежовувати прості речення з

ускладненою предикацією, тобто «поліпредикатні» конструкції, та моносуб'єктні поліпредикативні утворення, що перебувають у межах складних речень [5, с. 138].

Н. Ю. Шведова, намагаючись відмежувати від простого речення все те, що не має права іменуватися простим реченням, виокремлює форманти складного речення – предикативні частини, що не відтворюють структурних схем простого речення. Такі позбавлені предикативності компоненти, що належать мові як готові будівельні елементи складного речення, дали підстави дослідниці стверджувати, що «предикативність не є обов'язковою ознакою складного речення» [21, с. 322].

Просте ускладнене речення як перехідне утворення між простим і складним реченнями вперше виокремив О. Г. Руднев [16]. До ускладнювальних він зарахував категорії однорідності, відокремлення, уточнення, вставності і вставленості, звертання, позиції яких марковані предикативними властивостями. Залежно від місця названих категорій на шкалі перехідності можна констатувати периферію простого чи складного речень, а також проміжну ланку.

В. В. Бабайцева висловлює думку про те, що центр простих ускладнених речень заповнюють конструкції з відокремленими членами, периферією складного речення є конструкції зі вставними і вставленими одиницями та зі звертанням; периферію простого речення становлять синтаксичні одиниці з однорідними присудками [2, с. 151]. А. П. Загнітко вважає речення з однорідними присудками крайнім виявом периферії простого ускладненого речення, конструкції зі вставними і вставленими одиницями та звертаннями кваліфікує як периферійні в системі ускладнених речень [9, с. 540–541].

Децю іншу позицію стосовно центру і периферії простого ускладненого речення обстоює Л. К. Дмитрієва, стверджуючи, що недоцільно зіставляти типи ускладнених речень, які містять ту чи ту ускладнювальну категорію загалом, та один із типів простого ускладненого речення, тобто неможливо зіставити і протиставити на шкалі перехідності прості ускладнені речення з відокремленими членами загалом, ускладнені речення зі вставними конструкціями загалом тощо [8, с. 32–37], оскільки кожен із їхніх різновидів на шкалі перехідності заповнює різну позицію щодо простого та складного речень.

В. В. Щеулін виокремлює інтеральні речення, яким притаманні ознаки простого і складнопідрядного речень, поділяючи їх на такі різновиди: а) вставлені підрядні речення, для яких характерні ознаки вставленого й підрядного речень; б) конструкції, де «підрядне» функціонує в ролі присудка; в) т. зв. конструкції зі «вставними головними реченнями», у яких наявний компонент, що має ознаки вставного слова (або словосполучення) і підрядної частини; г) фразеологізовані конструкції; д) речення із синтаксичними штампами; е) речення-звороти, що містять підрядні частини, які виконують роль порівняльно-зіставного зауваження [23, с. 25–28].

Виокремлюють т. зв. «псевдоскладні речення» з'ясувального типу, головна частина яких містить суб'єктивно-модальну оцінку [11, с. 27]. На думку Т. Б. Алісової, ці конструкції складні лише формально, оскільки представляють аналітично ті ж відношення обов'язкового взаємного доповнення, які поєднують модальні значення з денотатом у синтаксичних способах [1, с. 161].

Спільносуб'єктне речення з кількома присудками – це складний у структурному плані тип речення. У сучасній лінгвістичній науці такі конструкції тлумачать неоднозначно: як прості двоскладні [12, с. 132], як складні [6, с. 43; 10, с. 236–237 та ін.] або як перехідні між простими і складними реченнями [15, с. 476–477; 18, с. 300; 3, с. 541–552; 22, с. 157 та ін.]. Автори «Синтаксису сучасної української мови. Проблемні питання» номінують речення з однорідними головними членами двоядерних та одноядерних речень як напівскладні речення з сурядними рядами [18, с. 317–319].

Мета статті полягає в комплексному дослідженні конструкцій з однорідними предикативами як репрезентантів різнорангового синкретизму в площині протиставлення «просте речення // складне речення». Досягненню задекларованої мети сприятиме реалізація таких завдань: описати специфіку цих конструкцій, умотивувати логічність їх кваліфікації

як синкретичних утворень, проаналізувати спільноsubj'єктні речення з кількома присудками та конструкції з головними членами односкладного речення, з'ясувати ступінь вияву в них диференційних ознак простого і складного речень.

Виклад основного матеріалу дослідження. З'ясовуючи статус спільноsubj'єктних синтаксичних одиниць як різнорангових перехідних утворень, потрібно враховувати такі диференційні ознаки: 1) особливості семантики (спільність лексичного значення, співвідношення «основна дія та її тло», тотожність семантики, спричинена повторенням дієслова); 2) граматична специфіка (єдність граматичного значення, видо-часові форми дієслів-присудків); 3) особливості синтаксичного зв'язку (тип зв'язку, урахування сполучних засобів, специфіка компонентів, поєднаних сурядним зв'язком); 4) синтаксичні умови функціонування (поширеність другорядними членами речення, наявність спільних членів речення); 5) можливі трансформації.¹

За нашими спостереженнями, до простих речень логічно зараховувати конструкції з повторюваними дієсловами, оскільки вони виконують роль ускладненого простого дієслівного присудка (напр.: *Кружляє, кружляє, кружляє ота страшна хуртовина!* (Л. Костенко); *Людина завжди схилялася і схиляється перед величчю Храму, перед самою Творчістю...* (Ю. Покальчук); *А мостом ідуть і йдуть люди* (Л. Смілянський), та речення, у яких один із присудків передає дію, стан, що являє собою лише тло для іншої активної дії, вираженої другим присудком (напр.: *Диоскорид сидить і пише* (<http://uk.wikipedia.org/wiki/>); *Йому тепер нічого робити, то хай лежить та й думає, бо є над чим* (Іван Багряний). У складі таких побудов переважають конструкції, у яких один із присудків передає дію, стан, що являє собою лише фон для активної дії, вираженої другим присудком. Цей фон органічно пов'язаний з основною дією, часто подає якісну характеристику основної дії, що вможливорює перетворення дієслова, яке виражає фон, у дієприслівник (*сидів і читав – читав сидячи*) і демонструє неможливість трансформації в супідрядні частини з повторюваним підрядним сполучником (*коли він сидів і коли читав книгу, ніхто не заважав йому*). Найпоширеніші такі співвідношення семантики дієслів у конструкціях, що позначають активну дію суб'єкта і як фон – фізичне розташування його тіла, активну емоційно-розумову діяльність суб'єкта або зовнішній його вияв і фізичне розташування його тіла при цьому тощо.

Якщо біля дієслова, що слугує тлом для основної дії, уживається обставинний поширювач, то це послаблює зв'язок між головними членами речення, що дає підстави говорити про периферію простого речення, напр.: *Тодосія сиділа на услоні і вже не плакала, тільки дивилася на все широкими очима, і вряди-годи по тілові в неї проходив спазм...* (В. Шевчук).

Складними реченнями є підстави вважати ті спільноsubj'єктні конструкції, у яких присудки поєднані підрядним сполучником, напр.: *Степан не пішов на заняття, оскільки почував себе недобре* (В. Підмогильний).

На периферії простого речення перебувають синтаксичні одиниці, у яких присудки належать до однієї чи суміжних семантичних груп, виражені однаковими видо-часовими формами та мають спільні члени речення або компоненти складених форм присудків, напр.: *Допоки час і світ у часі Не скаменів і не відгас, У тихім щасті і в нещасті Не покидай, любове, нас* (О. Софієнко); [Царівна] *Ще могла трохи спочити, дозволити собі улюблені підводні ігри, знову поринути всім єством тільки й тільки у той обшир, який належав цілком і повністю саме їй* (Ю. Покальчук); *Ніч була тиха, спокійна й прекрасна* (Ю. Смолич); *Краса природи була і буде джерелом натхнення для поетів та художників* (З усного мовлення) (в останньому реченні попри різні видо-часові форми повторюваної дієслівної зв'язки переважають ознаки простого речення).

¹ Мовознавці акцентують увагу на різних диференційних ознаках, які потрібно враховувати для визначення статусу речень із кількома присудками [20, с. 168; 15, с. 476–477; 19, с. 170; 7, с. 86; 18, с. 300; 10, с. 238 та ін.]

Не є поліпредикативними конструкції, у яких сурядні дієслівні форми, повторюючись лексично і відрізняючись граматичною формою часу, сукупно вказують на позачасове значення дії дієслова-присудка. Поєднання значень дієслів відбувається не на лексичному, а на морфологічному рівні: теперішній і майбутній (минулий) час дають сумарно значення постійної дії. Крім того, можуть поєднуватися й аспектуально-темпоральні значення, коли перше дієслово доконаного виду минулого часу позначає факт наявності стану в минулому, а друге дієслово (у формі теперішнього часу) – той же стан, але в його протяжності на фоні мовлення мовця. Сумарно дієслова позначають дію в її виникненні і тривалості [7, с. 86].

Периферією складного речення логічно вважати конструкції, де присудки мають різні вищо-часові форми, часто вони неоднотипні за будовою й морфологічними особливостями, у кожного з головних членів речення є своя група поширювачів, напр.: *Опівночі айстри в саду розцвіли... Умились росою, вінки одягли, І стали рожевого ранку чекать, І в райдугу барвів життя убирать...* (Олександр Олесь); *Я чую ці слова скрізь і повсюди і не можу наслухатися ними, не можу насититися ними...* (Ю. Покальчук); *Стриб розгорнув аркуш паперу і став уважно читати* (Дара Корній); *Але я врешті був вільний, господарював у своїй хаті, владарював над собою і міг видужати* (Ю. Покальчук).

Проміжну ланку формують конструкції, у яких збалансовано диференційні ознаки простого і складного речень. Попри можливу перевагу різних показників, загалом ступінь вияву характеристик однаковий. Зазвичай до проміжної ланки належать синтаксичні одиниці, де присудки мають однакові вищо-часові форми, але другорядні члени речення в них різні, можливе поєднання неоднотипних присудків, напр.: *...Горина розклала багаттячко, почепила горщика з водою, заправила окріп лісовим щавлем та гречкою, якої трішки привезли із собою, грибами присмачила...* (Ю. Покальчук); *Позитивні чи негативні спогади дитинства карбуються у свідомості й підсвідомості і лягають у підвалини формуванням Духу...* (С. Процюк); *Вони [брат і сестра] сварились і боляче смикали одне одного за волосся, ділились солодоцями, розповідали таємниці, шукали скарби, гралась, допомагали мамі, слухали страшні історії, смішили одне одного й отримували однакові покарання від батьків-учителів, коли були однаково винними* (С. Андрухович); *Хлопчик водив по стінах широко розплющеними очима, потім раптово сповзав на підлогу, припирався голівкою одвірка й далі не спускав уважного погляду з матері...* (М. Матіос); *Спочатку вона ображалась, потім демонстративно його ігнорувала, потім відчайдушно намагалась забути, і все це, тримаючись за буйки* (С. Жадан).

Зафіксовано випадки, коли присудки (яких більше ніж два) відповідають різним структурно-семантичним параметрам, що вможливорює неоднозначну кваліфікацію, напр.: *Легенький вітерець подихає з теплого краю, перебігає з нивки на нивку, живить, освіжає кожну билінку...* (Панас Мирний). У запропонованому реченні перші два присудки мають свої групи другорядних членів, тому можна зробити висновок про належність цього фрагмента до проміжної ланки. Третій і четвертий компоненти однорідні з огляду на їхні семантичні, граматичні та синтаксичні особливості, тому ця частина є периферією простого речення.

Односкладні речення з однорідними головними членами також не мають однозначної кваліфікації: дехто з дослідників вважає їх складними реченнями, бо вони виражають предикативність [17, с. 166], інші – простими реченнями з однорідними головними членами (за наявності спільної дієслівної зв'язки чи допоміжного дієслова, а також обставинного або об'єктного поширювача) [4, с. 228]. «Однорідні ядерні» компоненти, на думку прихильників першого підходу, принципово не можливі, інакше в простому реченні виявилось б два (і більше) структурних ядер, що суперечить його граматичній природі [14, с. 149].

Головним членам односкладного речення властиві такі диференційні ознаки однорідності: однакова синтаксична функція, об'єднання в сурядні сполучення, однакове морфологічне вираження. Проте вони репрезентують предикативні відношення й належать до структурних, ядерних. Синтаксичне й інтонаційне об'єднання головних членів односкладного речення на тлі перелічувальної інтонації перетворює їх у своєрідний блок,

якому властива предикація. Більш розчленовані конструкції, де кожен член речення має свого поширювача чи свою вказівну частку. Що більший обсяг поширювачів, то очевидніша розчленованість предикації [13, с. 27–28].

Як і синтаксичні одиниці з кількома спільноsubj'єктними присудками, конструкції з недиференційованими головними членами односкладного речення є синкретичними, оскільки синтезують ознаки простого і складного речень. На периферії простого речення перебувають синтаксичні одиниці, у яких наявний спільний компонент складеного головного члена (напр.: *В кімнаті було тихо й темнувало* (В. Винниченко); *Та сьогодні йому хотілося літати, співати, радіти і ділитися своїм щастям із кожним, а зовсім не лупцювати ближнього* (Л. Романчук); *Треба їхати, йти, бігти виконувати завдання, здавати* (правильно *складати* – Л. Ш.) *екзамени, виступати по радіо, йти в гості до родичів, забігти до лікаря, пити каву, залізти у ванну, сісти за комп'ютер...* (Ю. Покальчук), або спільний другорядний член речення (напр.: *І здалось, примарилось мені, наче ти печальною ходою десь пройшла у білому вбранні* (В. Сосюра); *Отак пройду крізь твій великий подив, не зачеплюсь об лагідні слова* (Л. Костенко); *Гарно тобі. Любо, весело!* (Панас Мирний), або спільні кілька компонентів, напр.: *Цього треба вчити, перевчати, готувати першопрохідців і відправляти їх у краєзнавчі, музичні, гастрономічні тури країною* (День, 17.06.2014).

Речення, у яких головні члени мають власні поширювачі за відсутності спільного компонента, перебувають на периферії складного речення, напр.: *Взяли мене, укинули в яму якусь. Возко, поночі, тісно* (А. Тесленко); *Паморочливий вечір самотника, темні хмари осінніх сутінків, цигарковий дим, алкогольний туман, посивілі спогади, минуле без початку, просто кінець* (Ю. Покальчук); *Берези білі, сині зорі, тепло смуглявої щоки, донецькі далі неозорі, і тиск руки...* (В. Сосюра).

Висновки дослідження та перспективи подальших наукових розвідок. Отже, спільноsubj'єктні конструкції з кількома присудками є репрезентантами різнорангового синкретизму в площині протиставлення «просте речення // складне речення». Кваліфікація їх як синкретичних утворень умотивована тим, що вони формально тяжіють до простих, а семантично є складними реченнями. Місце цих конструкцій у зоні перехідності визначають такі чинники: особливості семантики (спільність лексичного значення, співвідношення «основна дія та її тло», тотожність семантики, спричинена повторенням дієслова); граматична специфіка (єдність граматичного значення, вищо-часові форми дієслів-присудків); особливості синтаксичного зв'язку (тип зв'язку, урахування сполучних засобів, специфіка компонентів, поєднаних сурядним зв'язком); синтаксичні умови функціонування (поширеність другорядними членами речення, наявність спільних членів речення); можливі трансформації. Описано спільноsubj'єктні конструкції з кількома присудками та односкладні речення з кількома головними членами. Перспективу подальших досліджень вбачаємо в розширенні спектру дослідження інших комбінацій диференційних ознак у межах напівскладних речень.

Список використаної літератури

1. Алисова Т. Б. Очерки синтаксиса современного итальянского языка: Семантическая и грамматическая структура простого предложения / Т. Б. Алисова. – М. : изд-во Московского университета, 1971. – 293 с.
2. Бабайцева В. В. Русский язык. Синтаксис и пунктуация / В. В. Бабайцева. – М. : Просвещение, 1979. – 269 с.
3. Бабайцева В. В. Явление переходности в грамматике русского языка / В. В. Бабайцева. – М. : Издательский дом «Дроффа», 2000. – 638 с.
4. Валгина Н. С. Синтаксис современного русского языка : [учеб. для вузов] / Н. С. Валгина. – [3-е изд., испр.]. – М. : Высшая шк., 1991. – 431 с.
5. Вінтонів М. О. Актуальне членування речення і тексту: формальні та функційні вияви : [монографія] / М. О. Вінтонів. – Донецьк : Донецький нац. ун-т, 2013. – 327 с.

6. Востоков А. Х. Русская грамматика / А. Х. Востоков. – СПб. : [б. и.], 1831. – 408 с.
7. Гаврилова Г. Ф. Переходные конструкции в синтаксисе сложного предложения и их системные отношения : [учебное пособие по спецкурсу] / Г. Ф. Гаврилова. – Ростов н/Д. : РГПИ, 1985. – 84 с.
8. Дмитриева Л. К. Осложненное предложение в его сближении со сложным на шкале переходности / Л. К. Дмитриева // Сложное предложение в системе других синтаксических категорий : межвуз. сб. научн. тр. / [отв. ред. С. Г. Ильенко]. – Ленинград : изд-во ЛГПИ, 1984. – С. 30–37.
9. Загнітко А. П. Теоретична граматики сучасної української мови. Морфологія. Синтаксис / А. П. Загнітко. – Донецьк : ТОВ «ВКФ «БАО», 2011. – 992 с.
10. Загнітко А. П. Теоретична граматики української мови: Синтаксис : [монографія] / А. П. Загнітко. – Донецьк : ДонНУ, 2001. – 662 с.
11. Комм Я. Б. Сложноподчиненные предложения изъяснительного типа, выражающие в главной части субъективно-модальное значение, и их позиционные эквиваленты / Я. Б. Комм // Способы выражения субъективных смыслов и синтаксической связи в сложном предложении : сб. научн. тр. / отв. ред. И. А. Филипповская. – Душанбе : ТГУ, 1984. – С. 27–32.
12. Мала філологічна енциклопедія / [укл. : О. І. Скопненко, Т. В. Цимбалюк]. – К. : Довіра, 2007. – 478 с.
13. Матвеева С. А. Номинативные конструкции в составе сложносочиненного предложения / С. А. Матвеева // Переходность в системе сложного предложения современного русского языка. – Казань : изд-во Казанского университета, 1982. – С. 25–33.
14. Мухин А. М. Структура предложений и их модели : [монография] / А. М. Мухин. – Л. : Наука; Ленинградское отделение, 1968. – 230 с.
15. Пешковский А. М. Русский синтаксис в научном освещении / А. М. Пешковский. – [7-е изд.]. – М. : Учпедгиз, 1956. – 511 с.
16. Руднев А. Г. Синтаксис осложненного предложения / А. Г. Руднев. – М. : Учпедгиз, 1959. – 198 с.
17. Русская грамматика : [в 2 т.] / [редкол. : Н. Ю. Шведова (гл. ред.) и др.]. – М. : Наука, 1980. – Т. 2. Синтаксис. – 709 с.
18. Слинько І. І. Синтаксис сучасної української мови. Проблемні питання / І. І. Слинько, Н. В. Гуйванюк, А. А. Кобилянська. – К. : Вища школа, 1994. – 670 с.
19. Филиппенко К. К. Переходные конструкции в системе односубъектных предложений с несколькими сказуемыми / К. К. Филиппенко // Переходность в системе сложного предложения современного русского языка. – Казань : изд-во Казанского ун-та, 1982. – С. 163–171.
20. Шахматов А. А. Синтаксис русского языка / А. А. Шахматов ; [ред. и комментарии проф. Е. С. Истриной]. – [2-е изд.]. – Л. : Учпедгиз, Ленингр. отд-ние, 1941. – 620 с.
21. Шведова Н. Ю. О структурной схеме сложного предложения / Н. Ю. Шведова // Единицы разных уровней грамматического строя языка и их взаимодействие. – М. : Наука, 1969. – С. 319–322.
22. Шульжук К. Ф. Синтаксис української мови : [підручник] / К. Ф. Шульжук. – К. : Видавничий центр «Академія», 2004. – 408 с.
23. Щеулин В. В. Сложноподчиненные предложения и область промежуточных отношений и структур / В. В. Щеулин // Вопросы синтаксиса русского языка : сб. статей / [под общей ред. В. М. Никитина]. – Вып. 1. – Рязань : Рязан. гос. пед. ин-т, 1974. – С. 24–31.

Аннотация

Шитик Л. В. Синкретические полусложные предложения с однородными предикативами.

Статья посвящена исследованию синкретических полусложных предложений с однородными предикативами как репрезентантов разнорангового синкретизма в плоскости противопоставления «простое предложение // сложное предложение». Проанализирована специфика конструкций с несколькими предикативами, мотивирована целесообразность их квалификации как синкретических образований, формально тяготеющих к простым, а семантически сложным, выяснена степень проявления в них дифференциальных признаков обоих типов предложений. Выделены факторы, определяющие место этих конструкций в зоне переходности: особенности семантики (общность лексического значения, соотношение «основное действие и его фон», тождество семантики, вызванное повторением глагола); грамматическая специфика (единство грамматического значения, видо-временные формы глаголов-сказуемых); особенности синтаксической связи (тип связи, средства связи, специфика компонентов, объединенных сочинительной связью); синтаксические условия функционирования (наличие второстепенных членов предложения, общих членов предложения); возможные трансформации. Описаны общесубъектные конструкции с несколькими сказуемыми и односоставные предложения с несколькими главными членами.

Ключевые слова: синкретизм, разноранговый синкретизм, репрезентанты оппозиции «простое предложение // сложное предложение», полусложные предложения, однородные предикативы.

Summary

Shytyk L. V. Syncretic semi-complex sentences with homogeneous predicatives.

The article studies the syncretic semi-complex sentences with homogeneous predicatives as representants of the multi-grade syncretism in the plane of the opposition «simple sentence // complex sentence». It analyses specifics of structures with multiple predicatives; gives reasons for expediency of their qualification as syncretic formations that are formally tend to be simple but semantically are complex; clears up in them the manifestation degree of differential features of both types of sentences. The author singles out the factors that determine the location of these structures in the area of transition: semantic features (common lexical value, correlation «main action and its background», identity of semantics caused by repetition of the verb); grammatical specifics (unity of grammatical meaning, aspectual-temporal forms of the verbs-predicates); peculiarities of syntactic links (type of links, means of links, specifics of components combined by coordinate links); syntactic operating conditions (the existence of secondary and common parts of the sentence); possible transformations. Common subjective structures with multiple predicates and mononuclear sentences with several principal parts are described.

Keywords: syncretism, multi-grade syncretism, representants of the opposition «simple sentence // complex sentence», semi-complex sentences, homogeneous predicatives.